

Hemliga rum – predikan av ärkebiskop Martin Modéus vid diakon- och prästmötets sändningsmessa i Uppsala domkyrka 11 september 2025

Mk. 7:31-37

Hemliga rum. Varifrån kommer denna fascination för det dolda och hemliga, som så många av oss går och bär på. För några dagar sedan såg jag en vacker byrå – och jag insåg att jag omedelbart började fundera över var lönnfacken fanns.

Intresse för gamla slott handlar ofta om lönngångar och dolda rum. För att inte tala om katedraler, med gömda trappor, kryptor och blindfönster som får oss att ana att något annat en gång var tänkt. Och kanske fortfarande finns kvar där bakom.

Något lockar med det fördolda. Möjligheten att det rymmer hemligheter kittlar. Kanske handlar det också om den dolda skräcken för vad som gömmer sig i rummen.

Människan och mänskligheten har också dolda rum. Jag slappnar av när jag anar Jesu förhållningssätt till de rummen.

Hos honom finns inget av rädsla, inget av grävande, inget av aggressivitet. Men där finns en beredvillighet att följa oss i våra nedstigningar i det mänskligas, samhällets och det personligas djup. Effata – öppna dig.

Framför honom står, i evangelierna, dag efter dag, trasiga människor, tillknycklade människor, samhällsinstitutioner på villovägar, människor som låst in sina liv och tappat bort nyckeln.

Bibeln beskriver dem, och vår historia som kyrka, samhällen och mänsklighet visar att kön knappast har minskat.

Jesu Fader ser i det fördolda. Jesus själv ser människor på djupet – med den medkänsla och den ömhet som i sig öppnar upp. Hans tydlighet, i mötena med människor och institutioner, bottnar i hans djupa delande av det mänskliga. Han ser, och han räcker ut sin hand för att öppna och hela.

Han talar och handlar med den livserfarenhet och det inkännande som svarar mot namnet ”sann människa”, tillsammans

med ”sann Gud”. Han vet att det fanns skäl för att en gång lägga somliga delar av livet i det fördolda. Men för honom som står vid min sida är allt känt. Och allt är omslutet av hans kärlek.

Det finns många sätt att beskriva livet med Jesus. Ett av dem är att det i gemenskapen med honom finns ett livslångt arbete av nedstigande i rummen som vi hållit låsta.

Det finns ingen aggressivitet eller otillbörligt grävande när Jesus tar mig i handen och går djupare in i livets mysterium. Dörrarna öppnas försiktigt och med medkänsla. Oändlig smärta kan ligga dold där. Eller djup glädje som förblivit ouppackad.

Med helande hand rör han vid dörr efter dörr och frågar: är du redo att öppna här? Inget öppnas förrän jag är beredd.

Här hittar jag de glömda minnenas rum. Skammens rum. Sorgens rum. Syndens rum. Mognadsvägens rum, där så många av törnarna från livet finns kvar. Inte prydligt insorterade på hyllor utan inslängda i högar, överhöljda med damm. Här finns också det som gör mig vettskrämd.

Ett rum kan ta årtal att utforska. Eller så kan lättnaden över att ett rum faktiskt är tomt på någon sekund vända ett liv.

Det här är ett bildligt sätt att beskriva rätt mycket av det som Jesus gör i evangelierna. Ljus kommer in, och fönster öppnas. Kontakt skapas mellan det inre och det yttre. Frisk luft gör det lättare att andas och axlar sänks – och kraft frigörs.

Kraft frigörs och kraft behövs, för allt det vi har och är hör samman med den värld som finns runt oss. Om de hemliga rummen handlar om min relation till mig själv, så kommer det jag lagt där från möten med omvärlden, med människor och skapelse.

Och om en viktig del av helandet handlar om hur relationen till Jesus, gudsrelationen, får gå på djupet, så rör hans helande hand vid sådana minnen som handlar både om relationen till mig själv och till omgivningen.

Kanske är det därför själavården kan ha sådan kraft. Den aktiverar alla våra grundläggande relationer: till mig själv, till omvärlden med medmänniskorna, och till Gud.

Så vägen inåt är i sanning en väg utåt. Helandet är inte en privatsak utan rör min plats i värld och samhälle – dit de underjordiska gångar har lett, de som jag själv aldrig visste fanns. För från de hemliga rummen styrs en hel del av våra yttre handlingar.

Bildligt talat möter vi denna samhörighet i berättelsen om helandet som vi nyss lyssnade till, där Jesus helar både förmågan att ta emot och förmågan att ge.

Detta får konsekvenser för vårt liv i världen, när helandet upprättar oss i vår mänsklighet, med allt vad det innebär av ansvar i världen.

Det blir stökigare när Jesus stiger in i samhällets dolda rum, för de finns på precis samma sätt som i det mänskliga inre.

Där finns värderingar som är som glimmande diamanter, och där finns rester som vi inte vill kännas vid. Nedstigningar i samhällets inre öppnar upp dörrar som gömmer sådant som skyr kärlekens ljus, som inte vill bli sett, men vars konsekvenser hela tiden anas – där är de underjordiska gångarna in i samhällets samtal och handlingar.

Också där står han; Effata! Öppna dig! På vilket sätt kan samhällets smärtpunkter bättre lyftas fram i ljuset, än genom Jesu helande närvaro.

Gamla bibelord blir som strålkastare i de dolda rummen: *allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni göra för dem* (Matt. 7:12). Eller: *Älska din fiende och be för den som förföljer dig* (Matt. 5:44). Eller: *En invandrare får du inte förtrycka. Ni vet hur det är att vara invandrare, ni var ju själva invandrare i Egypten.* (2 Mos. 23:9). Eller: *Låt rätten välla fram som vatten och rättfärdigheten som en ousinlig ström!* (Amos 5:24)

Men fortfarande: så lätt det är att vilja slita upp dörrarna. Men jag vill ställa mig vid sidan om Jesus, och jag vill följa hans milda blick, när han ser på dem som jag uppfattat som motståndare med samma helande blick och samma kärleksfulla öppenhet. Han öppnar med ömhet och med medlidande för de sår som styr inte bara människor utan också samhällen.

Nedstigningar i samhälle och värld, i själ och i hjärta. För det krävs det en fredsfurste, men det behövs också människor som är beredda att göra den resan inom sig själva och tillsammans med honom i liv och i värld.

Effata, öppna dig, säger han som kallar och sänder oss.
Effata, öppna dig, får vi föra vidare i själavård och samhällsliv. I kyrkoliv och i drömmen om det gudsrrike som vi inte kan ta oss själva, men som fredsfursten står beredd att ge oss i livets alla dimensioner.

Markusevangeliet 7:31–37 Tolfte söndagen efter trefaldighet I

Jesus lämnade trakten kring Tyrus och gick över Sidon till Galileiska sjön, i Dekapolisområdet. Där kom de till honom med en man som var döv och knappt kunde tala, och de bad Jesus lägga sin hand på honom. Han tog honom avsides från folket och stack fingrarna i hans öron och spottade och rörde vid hans tunga. Sedan såg han upp mot himlen, andades djupt och sade till honom: *Effata!* (det betyder: *Öppna dig!*). Med ens öppnades mannens öron och hans tunga löstes och han talade riktigt. Jesus förbjöd dem att berätta det för någon. Men ju mer han förbjöd dem, desto ivrigare spred de ut det. Och alla blev överväldigade och sade: *Allt han har gjort är bra: de döva får han att höra och de stumma att tala.*